

Teze zacílení podpory

Prioritní osa 4 – Infrastruktura pro výuku na vysokých školách spojenou s výzkumem

1. Základní východiska pro zacílení podpory

Základním cílem prioritní osy 4 OP VaVpI je podpora projektů, které zajistí **rozvoj kvalitní infrastruktury vysokých škol** prostřednictvím investic nezbytných pro nutný kvalitativní a kvantitativní nárůst v nabídce lidských zdrojů a představují **investice do zlepšení vysokoškolské infrastruktury nezbytné pro zkvalitnění výchovy a vzdělávání lidských zdrojů pro výzkum a inovace, zejména budoucích výzkumných pracovníků**. Současně má prioritní osa za cíl zajistit motivační a selektivní investiční podporu pro reformní snahy vysokých škol, a to zejména v souvislosti s realizací reformních kroků obsažených především v Reformě systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR,¹ popřípadě v jiných strategických a koncepčních dokumentech (zejm. OECD Country Note Czech Republic, Bílá kniha terciárního vzdělávání²).

Prioritní osa 4 (dále jen PO 4) OP VaVpI tak má za cíl přispět k odstranění infrastrukturního deficitu vysokých škol v regionech Konvergence.

Nastavení systému podpory vychází z následujících základních premis:

- **Všechny vysoké školy**, které se podílejí na výchově budoucích výzkumných pracovníků (tj. mají akreditovaný vzdělávací program pro doktorské studenty), **trpí deficitem v oblasti vzdělávací infrastruktury**. Tento deficit se však projevuje nerovnoměrně s ohledem na odlišné potřeby a nákladnost jednotlivých studijních oborů, jakož i na nerovnoměrné rozložení investic v uplynulých letech a s tím související nerovnoměrnosti, které existují v materiálně technickém vybavení jednotlivých vysokých škol, resp. jejich fakult.
- O konkrétní míře infrastrukturního deficitu jednotlivých vysokých škol a tím spíše jednotlivých fakult, existují v tuto chvíli pouze velmi **neúplné a obtížně souměřitelné údaje**. A to přesto, že existují investiční plány jednotlivých vysokých škol, které však odrážejí více deklarovanou poptávku po investicích než objektivní potřebu danou materiálním opotřebením a kapacitními omezeními.
- Investice do vzdělávací **infrastruktury** nezbytné **pro výchovu budoucích výzkumníků** (zejména PhD. studentů) **jsou nákladnější** než investice do infrastruktury nezbytné pro vzdělávání na úrovni bakalářského a magisterského stupně. Z toho důvodu se podpora v rámci PO 4 soustředí primárně na odstraňování infrastrukturního deficitu u výzkumně zaměřených škol a jejich součástí, resp. na podporu projektů, které reagují na nedostatky u výzkumně zaměřených fakult.
- **Není možné předpokládat další extenzivní růst** vysokých škol, a to zejména s ohledem na demografické trendy a existující podíl populace v relevantní věkové kategorii, který vstupuje do

¹ viz <http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=495405>

² viz <http://www.msmt.cz/bila-kniha>

terciárního vzdělávání. Požadavky na skokové zvýšení kapacit nebo plošnou modernizaci kapacit terciárního vzdělávání obecně nebudou reflektovány, byť v jednotlivých případech mohou být opodstatněné s ohledem na dlouhodobě neřešený neuspokojivý stav konkrétní vysoké školy, nebo s ohledem na potřebu racionalizace využití existující infrastruktury.

- Z uvedeného vyplývá, že další zkvalitňování vzdělávací infrastruktury a materiálního zabezpečení pro vzdělávání spojené s výzkumem by nemělo být plošné, nýbrž diferencované, a to jak mezi jednotlivými vysokými školami, tak uvnitř nich. **Diferenciace** by měla odrážet strategické záměry jednotlivých vysokých škol, a to nejen strategii dalších investic (tj. nikoliv pouze rozhodnutí o přednostní investiční podpoře jedné fakulty před ostatními na základě větší materiální nouze), ale zejména dlouhodobou strategii dalšího směřování výzkumné a vzdělávací činnosti konkrétní VŠ a jejich jednotlivých fakult. Součástí diferenciace by měla být strategická úvaha o dalším zaměření a možném odlišení mezi fakultami primárně výzkumně zaměřenými a fakultami zaměřenými primárně na vzdělávací činnost. Ani u jedné skupiny by se v žádném případě nemělo jednat o pejorativní označení, ve všech případech se bude jednat o kontinuální škálu výzkumně vzdělávacích fakult s větším či menším důrazem na jeden či druhý aspekt. Jak v případě výzkumné orientace, tak v případě vzdělávací orientace přitom bude nutné klást důraz na kvalitu výzkumu, resp. vzdělávacího procesu, a také na relevanci dosahovaných výsledků s ohledem na charakter zaměření převažující činnosti.

- Zdroje jsou a vždy budou omezené a je proto **nutné** – v zájmu předcházení nadměrného objemu zmařených investic spojených s přípravou neúspěšných projektů – **prioritizovat investiční potřeby**, a to nikoliv z centrální úrovně MŠMT, nýbrž na úrovni vedení jednotlivých vysokých škol. Každá jednotlivá škola se může sama rozhodnout, ve kterých oborech cítí největší infrastrukturní deficit a současně kde předpokládá, že budou mít investice největší návratnost v podobě zvýšení atraktivity studia na dané fakultě či vysokoškolském ústavu a v posílení výzkumného potenciálu dané součásti vysoké školy. Tato rozhodnutí nejsou snadná, nicméně v souladu s reformními snahami o posílení řídicí autonomie vysokých škol a posílení jejich odpovědnosti za vlastní rozvoj je na místě posílit pravomoc vedení vysokých škol při přijímání strategických rozhodnutí. Projekty proto budou vycházet z předložené komplexní investiční strategie školy (infrastruktura), jejíž součástí je i uvedení cílového stavu. Investiční strategie bude vycházet ze stávající situace a bude odrážet odůvodněné potřeby školy a jednotlivých fakult a součástí. Zároveň bude obsahovat i plán realizace jednotlivých projektů. Vedení vysokých škol bude v následujícím kroku identifikovat projekty, které považuje za významné pro další strategické zaměření školy, a které současně naplní základní požadavky PO 4 OP VaVpI (rozvoj infrastruktury pro přípravu studentů, zejména z hlediska jejich připravenosti pro výzkum a vývoj).

- **MŠMT** jako Řídící orgán OP VaVpI s ohledem na výše uvedené skutečnosti **vytvoří rámcová pravidla pro přidělení podpory jednotlivým vysokým školám** na realizaci projektů, které si daná vysoká škola zvolí na základě svých priorit. Rámcová pravidla mají formu finančních limitů pro jednotlivé vysoké školy (resp. fakulty v případě mimopražských fakult vysokých škol se sídlem v Praze), které splňují základní kvalifikační předpoklady. Tyto limity nemohou být překročeny, v rámci nich však má daná vysoká škola možnost volit volně své priority. Stanovení limitů má za cíl zajistit povinnost strategického rozhodnutí na úrovni jednotlivých vysokých škol; minimalizovat riziko nadměrného objemu zmařených investic spojených s přípravou projektů, které nebude možné podpořit pro nedostatek finančních zdrojů; a rovněž dát větší míru jistoty jednotlivým vysokým školám při plánování investic nutných pro podporu strategických záměrů. Stanovení limitů nicméně neznamená odstranění prvku soutěže mezi projekty. Projekty předkládané do PO 4 budou hodnoceny a vybírány na základě výběrových kritérií, která budou odrážet hlavní cíle PO 4. Současně součet limitů pro jednotlivé vysoké školy bude nastaven tak, aby byl zajištěn přiměřený převis poptávky nad nabídkou finančních zdrojů a tím i princip soutěže. S ohledem na nastavení cílů PO 4 jsou **pro stanovení limitů použity tři základní**

parametry: nákladnost vzdělávací činnosti v přepočtu přes **normativní počet studentů, kvalita výzkumné činnosti** poměřovaná výsledky výzkumu a vývoje, a podíl dané školy na celorepublikovém doktorském studiu měřeném počty studentů.

2. Základní kvalifikace žadatelů

Žadatel musí splnit následující základní kvalifikační předpoklady, aby pro něj mohl být nastaven finanční limit a aby mohl být považován za žadatele způsobilého:

- Musí se jednat o VŠ, které **připravují studenty doktorského stupně** (tj. mají akreditovaný doktorský studijní program v dané oblasti, na dané fakultě).
- Musí se jednat o VŠ, **kteřé realizují výzkum a vývoj** a vykazují jasné a poměřitelné výsledky.
- Musí se jednat o školy, resp. fakulty, které **mají sídlo ve způsobilém regionu** (tj. sídlo rektorátu a/nebo děkanátu v regionu Konvergence), zároveň zde disponují infrastrukturní základnou, kterou využívají pro své činnosti a plánují tyto kapacit dále zkvalitnit.
- Projekty **musí vycházet ze strategické rozvahy a plánu**, které budou povinně přílohou projektové žádosti. Projekty musí mít logickou vazbu na premisy zformulované v Reformě systému výzkumu, vývoje a inovací v ČR a v Bílé knize terciárního vzdělávání, a to zejména u následujících okruhů aktivit, které jsou klíčové pro zvýšení kvality a relevance výzkumu a vzdělávání na vysokých školách (v uvedeném pořadí důležitosti):
 - **Spolupráce s praxí, zvyšování relevance vzdělání a uplatnitelnosti absolventů**, včetně zapojení odborníků z praxe do výuky, stáží studentů u potenciálních zaměstnavatelů, inovací studijních programů v souladu s požadavky znalostní ekonomiky a trhu práce, spolupráce s uživateli výsledků VaV, podporou podnikavosti u studentů, propojování vzdělávání studentů s jejich vlastní výzkumnou a inovační činností.
 - **Zkvalitňování vnitřního řízení VŠ**, včetně opatření k profesionalizaci řízení VŠ, zavádění principů strategického plánování a řízení, posilování „třetí role“ VŠ (větší zapojování do regionálního rozvoje, zlepšování řízení v otázkách spolupráce s aplikační sférou, správy a využití duševního vlastnictví), zkvalitňování personální politiky a personální práce, včetně zavádění jasných pravidel pro kariérní růst atp.
 - **Spolupráce se zahraničím**, včetně zapojení odborníků ze zahraničí do výuky, stáže studentů v zahraničí, zvyšování podílu PhD. studentů ze zahraničí, podílu výzkumníků ze zahraničí, resp. výzkumníků, kteří získali akademické hodnosti v kvalitních výzkumných a vzdělávacích institucích v zahraničí.
 - Aktivita v oblasti **celoživotního vzdělávání**, nabídka kurzů a zájem o nabízené kurzy, zvyšování počtu absolventů.

V případě projektů veřejných vysokých škol musí být projekty v souladu s již realizovanými investicemi bez ohledu na zdroje jejich krytí a **ve vazbě na stávající investiční plány dané VŠ** kryté prostřednictvím státního rozpočtu, kapitola MŠMT, případně kryté z jiných zdrojů.

3. Základní parametry a omezení výzvy

- Typ výzvy: kontinuální výzva. To umožní průběžné podávání projektů, průběžné hodnocení a rychlý rozběh realizace projektů. Současně posílí prvek soutěže s ohledem na rychlost při podání projektů, což je v souladu s požadavkem zrychlení čerpání prostředků v souvislosti s hospodářskou krizí.
- Omezení limitem na žadatele: horní limity stanovují maximální možný nárok na dotaci vyjádřený v Kč, o který mohou potenciální žadatelé usilovat prostřednictvím předložených projektů. Částka v Kč nevyjadřuje nárok na vyčíslené prostředky, nýbrž maximální hodnotu dotace, o kterou se jednotliví žadatelé mohou prostřednictvím projektů ucházet a kterou nemohou překročit.
- Omezení velikosti projektu: od min. 50 mil. (způsobilých výdajů) do 1,19 mld. Kč (celkové náklady). Celkové náklady projektu nesmí v žádném případě přesáhnout ekvivalent 50 mil. EUR v Kč dle platného kurzového přepočtu v souladu s Pokynem MF ČR pro použití směnného kurzu pro aplikaci čl. 39 Obecného nařízení a pro sledování čerpání alokaci operačních programů s velkými projekty
- Příjemce zajistí spolufinancování projektů ve výši 15% z národních veřejných zdrojů poskytovaných příjemci zejména na vzdělávací aktivity, a to vždy pouze z takových zdrojů, které to umožňují. Tyto prostředky nebudou kryty z programového financování.
- Omezení počtu projektů: maximálně 5 projektů na žadatele, ale vždy v rámci stanoveného limitu dotace.
- Vyloučené aktivity: nepodporuje se infrastruktura nesouvisející primárně se vzděláváním a výchovou budoucích výzkumníků (sportoviště, zařízení pro volnočasové aktivity, ubytovací kapacity pro studenty, menzy atp.).
- Omezení nové výstavby: výstavba nových kapacit, s ohledem na demografické trendy, bude podporována pouze v náležitě zdůvodněných případech (na základě podrobné analýzy, která prokáže stávající kapacitní nedostatečnost - pasportizace, komplexní investiční strategie školy atd. - nebo prokazatelnou efektivnost realizace nových kapacit).
- Energetická náročnost: podpořené projekty musí řešit i energetickou náročnost budov provozovaných vysokými školami. Tomuto aspektu je přiřazena velká váha v hodnocení, ignorování tohoto aspektu tak projekty výrazně znevýhodní v soutěži.
- Striktní horní limit rozpočtu projektu: není možné počítat s tím, že by se rozpočty projektů již podaných a schválených v průběhu realizace navyšovaly, jak se stalo „zvykem“ u investic financovaných z národních zdrojů.
- Zvýhodnění: zvýhodněny budou projekty, které prokáží synergie s relevantními projekty předkládanými, nebo již realizovanými, s podporou z OP Vzdělávání pro konkurenceschopnost.
- Požadavek stavebně technické připravenosti: v případech, které to vyžadují, musí mít žadatel při podání žádosti platné územní rozhodnutí³, resp. doklady stvrzující, že územní rozhodnutí není pro realizaci projektu nutné. V rámci hodnocení projektu bude bonifikováno získání stavebního povolení v době podání žádosti, a to na všechny investiční části projektu, k jejichž realizaci je potřeba stavebního povolení,

³ Případně dokument, který toto územní rozhodnutí nahrazuje (veřejnoprávní smlouva, výsledek spojeného územního a stavebního řízení apod.)

Mezi další hodnocené aspekty projektu bude patřit:

- Odůvodnění potřeby navyšování prostorových kapacit (nová výstavba, přístavby, nadstavby apod.) formou komplexní investiční strategie⁴, včetně prokázání obzvláště nevýhodného „poměru ploch“ na studenta, eventuálně doložení nové funkce ploch, doložení nevyhovujícího technického, případně funkčního stavu, a doložení průkazné poptávky po studiu daných oborů
- Energetická náročnost budov a nákladů na provoz, přičemž toto kritérium bude mít až čtvrtinový podíl na celkovém možném bodovém zisku⁵
- Technická realizovatelnost projektu v naplánovaném časovém rámci
- Přiměřenost a podrobnost rozpočtu plánovaných stavebních výdajů a výdajů na pořízení vybavení v rámci realizační fáze.
- Kvalita klíčových akademických pracovníků, kteří budou garantovat výuku
- Orientace na doktorské studium
- Kvalita VaV výsledků (dle RIV) ve vazbě na klíčové akademické pracovníky, kteří budou garantovat výuku
- Akreditace nového studijního programu s vazbou na zaměření projektu v magisterském a/nebo doktorském stupni vzdělávání
- Vazba studentů oborů na pracovní pozice ve VaVaI aktivitách
- Systém motivující mladé výzkumné pracovníky k další výzkumné činnosti
- Zvýšení kvality a relevance vzdělávací agendy
- Synergie s projekty OP VK

Výše uvedené informace mají pouze informativní charakter. Závazná výběrová (hodnotící) kritéria a náležitosti Výzvy budou zveřejněna v den vyhlášení Výzvy, který je stanoven na 17. 8. 2009.

⁴ Strategie bude muset vycházet ze stávající situace a bude odrážet odůvodněné potřeby školy a jednotlivých fakult a součástí. V rámci strategie budou uvedeny dosavadní investice, prodej nevyužívaných objektů, územní koncentrace výuky a VaV agendy, nakládání s objekty a zařízeními obslužné povahy (sportovní areály, knihovny, ubytování apod.), energetická koncepce budov a plán snižování jejich energetické náročnosti, uzavření starých neekonomických provozů, nová výstavba apod., a to jak popis aktuálního stavu, tak popis cílového stavu.

⁵ Pro dosažení maximálního bodového zisku musí funkční části budovy (resp. budova celá) splnit požadavky pro kategorii A dle Průkazu Energetické náročnosti budovy. V případě multifunkční budovy se posuzuje každá funkční část zvlášť (např. výuková část, administrativní část, část laboratorní apod.). Požadavky na energetickou náročnost budovy jsou definované ve vyhlášce č. 148/2007 Sb., o energetické náročnosti budov. Dále je nutno splnit tyto technické parametry:

1. Průměrný součinitel prostupu tepla dle ČSN 730540 bude menší než 0,3 požadované hodnoty, tj. budova bude spadat do kategorie A dle Energetického štítku obálky budovy.
2. V případě, že bude použito strojní větrání se zpětným využitím tepla, musí být účinnost zpětného získávání vyšší než 85% a současně budova musí splnit požadavek na těsnost $n_{50,N} < 1,0 \text{ h}^{-1}$ dle ČSN 730540 (posuzuje se větraná část budovy).
3. Použití strojního chlazení větracího vzduchu (klimatizace) je možné jen v místnostech s vnitřní produkcí tepla nad 50 W/m^2 (bez zátěže solárními zisky).
4. Budova bude pokrývat nejméně 75 % spotřeby tepla pro ohřev vody z obnovitelných zdrojů nebo z druhotných zdrojů tepla (netýká se technologické spotřeby tepla v případě specializovaných provozů).
5. Je-li jako palivo použit zemní plyn, bude zdroj tepla navržen tak, aby nejméně 75% spotřeby tepla v budově bylo kryto kombinovanou výrobou tepla a elektřiny.

Požadavky 1 až 3 jsou povinné, z požadavků 4 a 5 postačí splnit jeden